

УДК 354.2

І. Б. Якайтис,
здобувач, Івано-Франківський університет нафти і газу, м. Івано-Франківськ

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ ТА НАУКОЮ В УКРАЇНІ

I. Yakaytis,
Applicant, Ivano-Frankivsk University of Oil and Gas, Ivano-Frankivsk

THE PROSPECTS FOR DEVELOPMENT OF MECHANISMS OF PUBLIC ADMINISTRATION
IN EDUCATION AND SCIENCE IN UKRAINE

У статті зазначено, що удосконалення механізмів державного управління розвитком освіти та науки повинно стати однією з головних завдань держави на сучасному етапі стимулювання соціально-економічного розвитку України. Визначено, що стратегічний пріоритет удосконалення механізмів державного управління інноваційним розвитком освіти та науки може бути реалізований завдяки взаємодії всіх зацікавлених сторін — освіти, науки, держави, бізнесу та суспільства. Обґрунтовано необхідність формування та реалізації новітньої моделі державного управління інноваційним розвитком освіти та науки в Україні, що ґрунтується на комплексній взаємодії держави, закладів освіти і науки, бізнесу та суспільства, специфічних суспільних принципів управління, в основі якої є сукупність механізмів державного управління розвитком системи освіти (нормативно-правовий, організаційно-функціональний, кадрово-мотиваційний, інтегрований: стратегічно-орієнтованого фінансування, міжнародного співробітництва, науково-освітньої локалізації), що в системі дозволить забезпечити інноваційний розвиток освіти та науки.

The article states that improvement of the mechanisms of state management of innovative development of education and science should become one of the main tasks of the state at the present stage of stimulation of socio-economic development of Ukraine. It is determined that the strategic priority of improving the mechanisms of state management of innovative development of education and science can be realized due to the interaction of all interested parties — education, science, state, business and society. The necessity of formation and implementation of the newest model of state management by innovative development of education and science in Ukraine is grounded, based on the complex interaction of the state, educational and scientific establishments, business and society, specific social principles of management, which is based on a set of mechanisms of state governance for the development of the education system (normative-legal, organizational-functional, staff-motivational, integrated: strategic-oriented financing, international cooperation, scientific-educational localization), which will ensure the innovative development of education and science in the system.

Ключові слова: державне управління, механізми державного управління, інноваційний розвиток, освіта та наука, партнерство, стратегія.

Key words: public administration, public administration mechanisms, innovation development, education and science, partnership, strategy.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Специфічні умови розвитку суспільства передбачають особливо актуального теоретично-концептуального осмислення механізмів державного

управління системою освіти та науки в Україні. Успішному вирішенню вищевикладеного питання сприяє процес наукового обґрунтування сучасного змісту всієї підсистеми управління, ідентифікація

перспектив його подальшого інноваційного розвитку в умовах партнерства між державою, системою освіти і науки та суспільством. Найважливішим для держави є виховання людини інноваційного типу мислення та культури, модернізація науково-освітнього простору з урахуванням його інноваційного розвитку, запитів особистості, потреб суспільства і держави. Якісна освіта є необхідною умовою забезпечення сталого розвитку демократичного суспільства, консолідації його інституцій, гуманізації суспільних відносин, формування нових життєвих орієнтирів особистості.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Вивченню практичних аспектів державного управління інноваційним розвитком науково-освітньої сфери присвятили роботи такі дослідники, як В. Бабак, Е. Берген, Р. Беланова, Н. Борецька, А. Вербицька, І. Гришова, О. Задорожна, В. Куклін, Н. Лавриченко, О. Лапшова, О. Лоцихіна, О. Матвієнко, Ю. Муратова, Мусієнко, О. Наумов, В. Нетипчук, С. Ніколаєнко, О. Ніколюк, О. Сидоренко, Т. Шестаковська, М. Щербата та інші. На вивченні інноваційних процесів в освіті та управлінні їх здійсненні зосередили увагу такі науковці, як Г. Балихін, Л. Ващенко, І. Гавриш, Л. Даниленко, І. Дичківська, О. Олекс, В. Паламарчук, М. Пономарьов, М. Фуллан, А. Хуторський та ін.

НЕ ВИРІШЕНІ РАНІШЕ ЧАСТИНИ ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ

Доцільно зазначити, що головною метою сучасної системи освіти та науки в Україні передбачається формування умов для розвитку особистості та багатогранної самореалізації всіх громадян України; формування покоління, яке буде здатне здобувати знання впродовж цілого життя; створення і розвиток цінностей всього громадянського суспільства; сприяння консолідації нації українців, інтеграцію України до європейського і світового простору як процвітаючої і конкурентоспроможної держави. Аналіз дослідницької проблематики розвитку освіти та науки дає можливість стверджувати, що найменш розробленими є питання, пов'язані з функціонуванням ефективних механізмів державного управління та із забезпеченням інноваційного розвитку освіти та науки.

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Метою статті є визначення пріоритетних стратегічних орієнтирів удосконалення механізмів державного управління у напрямку інноваційного розвитку освіти та науки, що враховує теоретичні й методологічні аспекти взаємодії держави, науково-освітньої сфери, бізнесу та суспільства.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

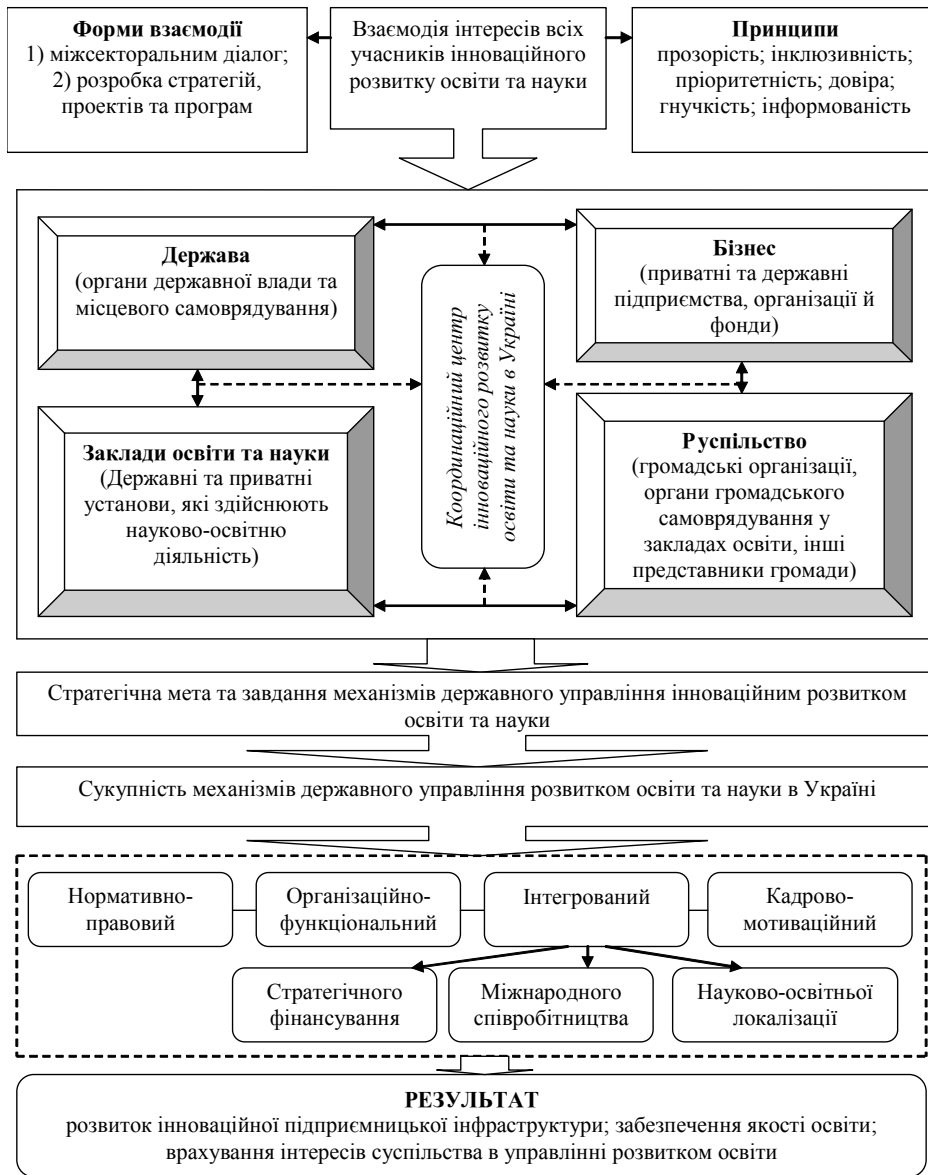
Удосконалення механізмів державного управління інноваційним розвитком освіти та науки повинно стати однією з головних завдань держави на сучасному етапі стимулювання соціально-економічного розвитку України. Вкрай необхідно приймати та

розробляти нові програми взаємодії бізнесу, науки й освіти, переймати основні моделі розвинутих країн у забезпеченні розвитку університетської освіти та бізнес-моделей підготовки креативних кваліфікованих кадрів і водночас зберегти академічну науку та освітні традиції України.

До головних принципів такої інноваційно-орієнтованої взаємодії закладів освіти й суб'єктів бізнесу вважаємо, слід віднести: відповідність структури взаємодії навчальних закладів цілям інноваційного розвитку бізнесу; комплекс використання менеджментом навчальних закладів інструментарію інноваційно-орієнтованого управління роботодавців; комплексний взаємозв'язок інноваційної діяльності роботодавців і навчальних закладів на основі раціонального розподілу прав і обов'язків у процесі формування кваліфікаційних компетенцій з вектором на інноваційний розвиток; співвідношення вертикального та горизонтального управління взаємодії підприємств і освітніх закладів; всебічне використання аналітичної інформації при прийнятті управлінських рішень про інноваційну взаємодію бізнесу і закладів науково-професійної освіти. Для забезпечення конкурентоспроможності та споживчої можливості, заклади освіти повинні свої стратегічні цілі й оперативні рішення спрямовувати на формування конкурентних переваг. Тобто при забезпеченні кваліфікаційних компетенцій необхідно систематично генерувати та модифікувати інноваційні ресурси та інструменти своєї діяльності засобами створення, збереження, удосконалення своїх компетенцій.

Під механізмом державного управління науково-інноваційним співробітництвом закладів освіти, що здійснюють науково-професійну освіту, та суб'єктами бізнесу слід розуміти сукупність організаційно-економічних методів, засобів, що використовуються для здійснення їх скоординованої взаємодії. Інтеграція вітчизняної системи освіти та науки в європейській освітньо-науковий простір викликає необхідність реформування механізмів державного управління в цій сфері. Динаміка змін у європейському середовищі суттєво перевершує темп розвитку напрямів національної політики. Комплекс ефективних управлінських механізмів, які, з одного боку, враховують національний історичний досвід розвитку освіти та науки, а з іншого — є відповіддю на сучасні виклики, забезпечать удосконалення механізмів державного управління інноваційним розвитком освіти та науки в Україні. Саме цьому сприятиме розбудова моделі взаємодії усіх зацікавлених учасників процесу державного управління інноваційним розвитком системи освіти та науки. Отже, нами запропоновано новітню модель державного управління інноваційним розвитком освіти та науки в Україні, яка представлена на рисунку 1.

У ролі методології процесу взаємодії між освітою, наукою, державою, бізнесом та суспільством, можливим вважаємо застосування європейського стандарту AA 1000SES (2015) Stakeholder Engagement Standard [1]. Залучення всіх зацікавлених сторін в управлінні розвитком освіти визначається Стандартом як процес, що використовується організацією для залучення

Рис. 1. Структура новітньої моделі державного управління інноваційним розвитком освіти та науки в Україні

Джерело: розроблено автором.

відповідних зацікавлених сторін з чіткою метою — досягнення узгоджених результатів. Залучення зацікавлених сторін є основним механізмом відповідальності, оскільки він зобов'язує організацію керуватися принципами відкритості, відповідності з ідеями сталості, звітності, відповідальності за прийняті рішення та діяльність [2].

Дослідження Центру вивчення освітньої політики Університету Твенте за програмою "Tertiary education and stakeholder society" [3] показує, що посилення участі зацікавлених сторін в управлінні розвитком освіти та науки веде до розширення спектра вирішуваних завдань, зокрема:

- удосконалення нормативно-правової бази з питань державного управління інноваційного розвитку освіти та науки в Україні відповідно до європейських стандартів та забезпечення її імплементації;

- орієнтація на прозорість системи освіти та науки в Україні шляхом запровадження механізмів державного та суспільного моніторингу;

- забезпечення якості освіти, що сприятиме соціально-економічному зростанню національної економіки;

- активізація зв'язку змісту підготовки фахівців з вимогами ринку праці та суспільними запитами;

- підвищення ефективності працевлаштування випускників;

- розвиток інноваційної підприємницької інфраструктури.

Для формування централізованої багатofункціональної організаційно-технологічної взаємодії зацікавлених сторін в управлінні розвитком системи освіти та науки, надзвичайно важливим є питання формування організаційних структур, що спроможні забезпечити стабільність і надійність функціонування

такої системи, а також гнучко реагувати на соціальне замовлення, потреби індивідуальних та корпоративних споживачів освітніх послуг професійного рівня. Крім цього, слід взяти до уваги й необхідність удосконалення структури щодо її придатності створювати умови для самореалізації людини, припускати індивідуалізацію трудових зусиль, творчих пошуків, що має розглядатися як одна з найсуттєвіших характеристик організаційної структури системи освіти та науки в Україні.

Крім цього, з метою сприяння визначенню та впровадженню єдиної державної політики щодо інноваційного розвитку освіти та науки, забезпечення їх соціальної адекватності пропонується створити Координаційний центр інноваційного розвитку освіти та науки як колегіального органу, функцією якого повинні стати розроблення та імплементація механізмів державної політики у сфері інноваційного розвитку освіти та науки на засадах реалізації ідеї взаємодії його зацікавлених учасників, а саме:

- представників держави, до яких відносимо органи державної влади та місцевого самоврядування;
- закладів освіти та науки;
- представників бізнесу ("бізнес" у цьому контексті використовується стосовно приватних та державних підприємств і фондів, з якими взаємодіють заклади освіти та науки);
- представників громадськості (громадські організації, органи громадського самоврядування у закладах освіти та науки).

Основними напрямками роботи Координаційного центру інноваційного розвитку освіти та науки є: аналіз стану справ щодо формування кадрового потенціалу країни, підготовки фахівців на професійному рівні з урахуванням сучасних вимог та завдань соціально-економічного розвитку країни; надання відповідних пропозицій щодо формування державної політики у сфері науково-професійної освіти, забезпечення її адекватності потребам соціально-економічного розвитку країни; розроблення пропозицій щодо вдосконалення нормативно-правових засад функціонування освіти з урахуванням її специфічної місії та необхідності правового забезпечення інтеграції у європейський освітній простір; створення правових умов для отримання громадянами України якісної освіти професійного рівня, всебічного розвитку дорослої людини як особистості та найвищої цінності суспільства.

Реалізація стратегій і програм розвитку системи освіти передбачає активну взаємодію з численними організаціями, групами та індивідами, врахування різноманітних інтересів і вимог різних учасників. Усі зацікавлені сторони можна розглядати як єдине ціле, рівнодіюча цілей, мотивів та інтересів яких буде визначати механізми державного управління інноваційним розвитком освіти та науки в Україні [4—5].

Головні завдання Координаційного центру інноваційного розвитку освіти та науки полягають у такому:

- забезпечення інформаційної та консультативної підтримки закладів освіти (незалежно від форми підпо-

рядкованості) з питань складових кваліфікаційних компетенцій;

- координація взаємодії бізнесу з освітніми навчальними закладами в рамках закріпленого за координаційним центром напряму професійного розвитку;
- створення освітньої мережі щодо розповсюдження передових креативних технологій у відповідній галузі;
- забезпечення методичним супроводом організації дослідницької, виробничої та інших видів діяльності в рамках закріпленого за координаційним центром, напряму та інноваційної діяльності бізнесу;
- забезпечення організації обміну досвідом і розповсюдження передового досвіду, ноу-хау серед закладів освіти.

Ключова роль у процесі взаємодії всіх зацікавлених сторін відводиться державі, яка створює умови для консолідації інтересів усіх груп учасників у процесі формування та реалізації пріоритетів освітньої політики; держава інформує громадськість про стан освіти та напрями її розвитку; виступає гарантом виконання досягнутих домовленостей, тобто закріплює їх у нормативно-правових актах; є координатором, тобто забезпечує стійкість процесу взаємодії між спеціалізованими групами учасників. З метою усунення дискоординації взаємодії громадськості, сфери освіти, науки, бізнес-структур та держави з питань формування та реалізації освітньої політики України убачається важливим розробка комплексу заходів, що враховує координуючу роль держави у взаємодії всіх зацікавлених груп учасників. Такі заходи можливо згрупувати за двома напрямками:

1. Формування інформаційно-комунікативних умов взаємодії зацікавлених груп учасників з питань формування та реалізації політики щодо інноваційного розвитку освіти та науки;
2. Забезпечення необхідних умов взаємодії зацікавлених груп учасників у межах освітньо-наукової локалізації [6—7].

Модератором активізації цього процесу з боку держави може виступати Міністерство освіти і науки України, на яке можуть бути покладені такі функції:

- інформування зацікавлених груп учасників про результати проведеної освітньої політики;
- врахування громадської думки у процесі формування освітньої політики;
- залучення представників наукової громадськості, бізнесу, освіти і громадянського суспільства у процес формування і реалізації освітньої політики [8].

Гармонізація інтересів всіх зацікавлених сторін є важливою умовою ефективного розвитку освіти та науки. Процес взаємодії зацікавлених сторін повинен координуватися державою. Пов'язано це з тим, що нерідко виникає конфлікт інтересів: бізнес, зазвичай, спрямований на швидке вирішення конкретних практичних завдань, а освіта орієнтована на перспективний розвиток. Крім того, зацікавленим групам учасників потрібна інформаційна та організаційна підтримка з боку держави як координатора. Державі відводиться роль незалежного арбітра за дотриманням балансу серед груп інтересів. Як один із основних інструментів,

що сприяють гармонізації інтересів зацікавлених сторін, а також підтримці ефективного діалогу між ними, можемо розглядати GR-технології, під якими розуміється системна взаємодія основних зацікавлених груп із суб'єктами прийняття політичних рішень [9].

Основними прикладами використання GR-технології у процесі взаємодії з державою з боку освітньої спільноти є:

- участь у державних цільових програмах як консультантів та експертів;
- моніторинг і аналіз ініціатив державної влади, що впливають на освіту, науку і технології;
- отримання пільг і державних замовлень на виконання прикладних наукових досліджень;
- формування довгострокової стратегії взаємодії організацій із державними органами з утворенням спільних центрів прийняття рішень;
- популяризаційна діяльність, спрямована на підкреслення важливості участі зацікавлених груп учасників у реалізації освітньої політики;
- інформування держави про діяльність зацікавлених груп учасників.

Застосування GR-технологій визначається створенням сприятливих умов для взаємодії усіх учасників з метою попередження можливих суперечностей між ними та вирішення поточних проблем у відносинах із державою. Це може досягатися завдяки взаємному обміну поглядами та ідеями на стадії підготовки певного державного рішення або за допомогою поширення інформації про заплановану діяльність держави у сфері освіти та науки [10]. Високий рівень інституціоналізації комунікацій може бути досягнутий за рахунок таких технологій, як "science communication" та "business science".

Модель "science communication" включає в себе весь обсяг інформаційного обміну між освітньо-науковим та зовнішнім середовищем і характеризується націленістю на діалог з аудиторією. Основні характеристики моделі:

- наявність двостороннього зв'язку між науковим співтовариством і широкою громадськістю;
- конкретний предметний характер;
- аудиторією science communication є також і аудиторія, що спочатку не зацікавлена в отриманні інформації наукового характеру.

Для комунікації наукової спільноти з громадськістю використовуються:

- соціальні медіа;
- тематичний контент на офіційних сайтах (відео, онлайн-ігри, інтерактив);
- публічні заходи (екскурсії, дні відкритих дверей, виставки);
- навчальні семінари, лекції, майстер-класи відкритого характеру;
- тематичні друковані та онлайн-видання;
- детально опрацьовані та описані правила використання інформаційних матеріалів;
- заходи для преси;
- акредитація блогів [10—11].

У моделі "business science" використовуються маркетингові технології, поширені в бізнес-середовищі, стосовно діяльності наукового співтовариства і просуванню результатів його діяльності.

Для комунікації з бізнес-спільнотою використовуються:

- послуги посередників-комунікаторів (агентств, бюро);
- спеціальні структури, що відповідають за комунікацію з бізнес-організаціями та комерціалізацію результатів наукової діяльності, центри комерціалізації тощо;
- тематичні заходи для представників бізнес-спільноти.

Використання маркетингових технологій у сфері науки розширюється, перш за все, з метою успішної комерціалізації наукових досліджень і просування наукових результатів до споживачів. Особливістю "business science" з боку наукового співтовариства є визначення ключового цільового ринку (бізнесу) як відправної точки для всієї науково-дослідницької діяльності. Наукове співтовариство здійснює маркетингові дослідження цього ринку, формує маркетингову стратегію, впроваджує принципи управління відносинами з клієнтами, формує інтерес у цільового ринку [2; 5].

Взаємодія освітньої сфери з бізнесом виражається в написанні спільних наукових робіт та проведенні спільних досліджень; організації представниками промисловості та університетської спільноти спільних лабораторій; розробленні освітніх програм, орієнтованих на інтереси виробництва та бізнесу; здійсненні наукових досліджень за контрактами з бізнесом.

У процесі взаємодії університетів з громадськістю активно використовується моніторинг настроїв споживачів освітніх послуг та донесення своєї думки через засоби масової інформації до держави, бізнесу та інших зацікавлених учасників (відкриті семінари; електронні форми зворотного зв'язку). Органи державного управління впливають на ці процеси методами непрямого регулювання (створення середовища для взаємодії й усунення бар'єрів між учасниками за допомогою формування кодексів і практик поведінки учасників взаємодії, створення колаборативних мереж тощо). З одного боку, держава відіграє все більш активну роль у просуванні інновацій, перетворюючи свої традиційні функції на такі, що сприяють розвитку координації усіх учасників взаємодії. З іншого боку, відбувається передача управлінських функцій держави неформальним мережам.

Отже, стратегічний пріоритет удосконалення механізмів державного управління інноваційним розвитком освіти та науки може бути реалізований завдяки взаємодії всіх зацікавлених сторін — освіти, науки, держави, бізнесу та суспільства. Тому убачається необхідним формування та реалізації новітньої моделі державного управління інноваційним розвитком освіти та науки в Україні, що ґрунтується на комплексній взаємодії держави, закладів освіти і науки, бізнесу та суспільства, специфічних суспільних принципах управління (інклюзивність, прозорість, гнучкість, пріоритетність, інформативність та довіра), в основі якої є сукупність механізмів державного управління розвитком системи освіти (нормативно-правовий, організаційно-функціональний, кадрово-мотиваційний, інтегрований: стратегічно-орієнтованого фінансування, міжнародного співробітництва, освітньо-наукової

локалізації), що в системі дозволить забезпечити інноваційний розвиток освіти та науки. Організація процесу формування узгодженого бачення розвитку освіти та науки в Україні у всіх зацікавлених груп учасників через консолідацію суспільної думки дозволить державним органам своєчасно реагувати на зміни у розвитку системи освіти та коригувати освітню політику з урахуванням їх інтересів.

ВИСНОВКИ

Визначено, що удосконалення механізмів державного управління інноваційним розвитком освіти та науки повинно стати однією з головних завдань держави на сучасному етапі стимулювання соціально-економічного розвитку України. Запропонована новітня модель державного управління інноваційним розвитком освіти та науки в Україні, що ґрунтується на комплексній взаємодії держави, закладів освіти і науки, бізнесу та суспільства, специфічних суспільних принципах управління (інклюзивність, прозорість, гнучкість, пріоритетність, інформативність та довіра), в основі якої є сукупність механізмів державного управління розвитком системи освіти та науки, що в комплексі дозволить забезпечити їх інноваційний розвиток. Організація процесу формування узгодженого бачення розвитку освіти та науки в Україні у всіх зацікавлених груп учасників через консолідацію суспільної думки дозволить державним органам своєчасно реагувати на зміни у розвитку системи освіти і науки та коригувати освітню політику з урахуванням їх інтересів.

Література:

1. AA 1000 Stakeholder Engagement Standard (AA 1000SES) 2015 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.accountability.org/standards>
2. Вербицька А.В. Основні напрями удосконалення державної політики в сфері інтернаціоналізації вищої освіти України / А.В. Вербицька // Вісник КНУ ім. Т. Шевченка. Серія: Державне управління. — К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2016. — № 2 (6). — С. 14—17.
3. Myshchak I.M., Konarivska O.B., Seysebaieva N.G. Adjustment of the Inclusive Education Legal Insurance in Ukraine to International Norms and Standards // Наука і освіта. — 2017. — № 10. — С. 133—138.
4. Мищак І.М. Реформування законодавчого забезпечення права на освіту людей з особливими потребами в Україні. Конституційна реформа в Україні: новий етап та сучасні виклики. — К.: Інститут законодавства Верховної Ради України, 2015. — С. 173—179.
5. Державна політика: підручник / Нац. акад. держ. упр. при Президенті України; редкол.: Ю.В. Ковбасюк (голова), К.О. Ващенко (заст. голови), Ю.В. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. — К.: НАДУ, 2014. — 477 с.
6. Ніколаєнко С.М. Теоретико-методологічні основи управління інноваційним розвитком освіти України: моногр. / С.М. Ніколаєнко. — К.: 2008. — 419 с.
7. Gryshova I.Yu., Zamlynskyi V.A., Shestakovska T.L. Implementing Cluster Forms Into National Education Development Strategy / I.Yu. Gryshova, V.A. Zamlynskyi, T. L. Shestakovska // Science and education. — Odessa. — 2017. — № 5. — С. 56—61.

8. Gryshova I.Yu. Conceptualization of the Organizational Management Mechanism of the Development of the National Education System in the Context of Its Quality / I.Yu. Gryshova, E.V. Nikoliuk, T.L. Shestakovska // Science and education. — 2017. — № 10. — С. 118—125.

9. Naumov O.B. Technique of Assessing Future Managers' Leadership Qualities in Modern SocioCultural Environment / O.B. Naumov, O.M. Kovalenko, S.Yu. Savin // Science and education. — 2017. — № 10. — С. 126—132.

10. Strielkowski W. Academic Publishing and "Predatory" Journals / W. Strielkowski, I.Yu. Gryshova // Science and Innovation. — 2018. — № 14 (1). — P. 5—12.

References:

1. AccountAbility (2015), "AA1000 Stakeholder Engagement Standard (AA1000SES)", available at: <http://www.accountability.org/standards> (Accessed 30 May 2018).
  2. Verbyts'ka, A. V. (2016), "The main directions of improvement of the state policy in the sphere of internationalization of higher education of Ukraine", *Visnyk KNU im. T. Shevchenka. Serii: Derzhavne upravlinnia*, vol. 2 (6), pp. 14—17.
  3. Myshchak, I. M. Konarivska, O. B. and Seysebaieva, N. G. (2017), "Adjustment of the Inclusive Education Legal Insurance in Ukraine to International Norms and Standards", *Nauka i osvita*, vol. 10, pp. 133—138.
  4. Myschak, I.M. (2015), "Reforming the legislative provision of the right to education of people with special needs in Ukraine", *Konstytutsijna reforma v Ukraini: novyj etap ta suchasni vyklyky [Constitutional reform in Ukraine: a new stage and modern challenges]*, *Instytut zakonodavstva Verkhovnoi Rady Ukrainy*, Kyiv, Ukraine, pp. 173—179.
  5. Kovbasiuk, Yu. V. (2014), *Derzhavna polityka: pidruchnyk [State policy: textbook]*, NADU, Kyiv, Ukraine.
  6. Nikolaienko, S.M. (2008), *Teoretyko-metodolohichni osnovy upravlinnia innovatsiinym rozvytkom osvity Ukrainy [Theoretical and methodological approaches to the management of the innovative development of Ukraine]*, Kyiv, Ukraine.
  7. Gryshova, I.Yu. Zamlynskyi, V.A. and Shestakovska, T.L. (2017), "Implementing Cluster Forms Into National Education Development Strategy", *Science and education*, vol. 5, pp. 56—61.
  8. Gryshova, I.Yu. Nikoliuk, E.V. and Shestakovska, T.L. (2017), "Conceptualization of the Organizational Management Mechanism of the Development of the National Education System in the Context of Its Quality", *Science and education*, vol. 10, pp. 118—125.
  9. Naumov, O.B. Kovalenko, O.M. and Savin, S.Yu. (2017), "Technique of Assessing Future Managers' Leadership Qualities in Modern Socio-Cultural Environment", *Science and education*, vol. 10, pp. 126—132.
  10. Strielkowski, W. and Gryshova, Yu. (2018), "Academic Publishing and "Predatory" Journals", *Science and Innovation*, vol. 14 (1), pp. 5—12.
- Стаття надійшла до редакції 01.06.2018 р.*